

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

439. An pensio sit quid spirituale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

tenet Corrad. l. 5. c. 2. n. 4. idem asserit Paris. l. 6. q. 2. n. 5. pensionem odiosam, quia imponit servitutem beneficio. citans pro hoc Sarn. ad reg. de infirm. q. 16. Item n. 84. dicens materiam pensionem strictam, odiosam & penalem esse. Distingunt alii, ita ut velint pensionem ante concessionem, dum illa in esse deducitur, odiosam, post concessionem, quando jam in actum deducta, favorabilem dici. Burfat. cons. 126. nu. 90. apud Corrad. loc. cit. Gonz. ad reg. 8. gl. 6. proem. n. 21. citans Gig. de pens. q. 94. ad initium.

Questio 437. Quanam sit causa formalis & materialis impositionis pensionum?

Respondeo ad primum: Causa formalis est consensus consensus titularis & auctoritatis Papæ; nam neque sine illo consensu Papa reservat pensionem, neque consensus ille partium sine auctoritate Papæ præstat aliquid. l. 1. q. 35. n. 65. & 66. De quorum utroque in sequentibus.

2. Respondeo ad secundum: Causa materialis pensionum est dicta quantitas fructuum, vel, ut Lott. loc. cit. n. 52. & 53. quantitas certa pecuniarum; eò quòd, quamvis pensio imponatur super fructibus & emolumentis beneficii, fructus tamen hi sint in simplice obligatione, non autem in solutione. De quo infra.

Questio 438. Que sit causa impulsiva & finalis reservationis pensionum?

Respondeo ad primum: Causas impulsivas, quibus Papa impellitur ad reservandam pensionem, de qua hic sermo, duas solum principales assignat Lott. l. 1. q. 35. n. 45. nempe resignationem, sive simplex ea sit, sive sit pro concordia, & contingentem novam vacationem beneficii, utpote, quæ non intenduntur ut finis, sed quæ simplicem solum occasionem præstant reservandi Pensionem, & ad quas omnes alie reducuntur, vel, si qua sunt alia huc non reducibiles, hæc terminos hujus resignationis excedunt. Lott. loc. cit. n. 46. Idem ferè volunt alii, dum duplicem statuunt causam pro pensione Ecclesiastica (etiam eas non vocent impulsivas) unam onerosam, dum alicui sub onere aliquo pensio conceditur, v. g. quia beneficium resignat, vel permutat cum altero tenuiori, vel quia cedit liti & juri prætenso. Alteram lucrativam, sub qua comprehenditur ferè omnis alia causa concedendi alicui ex alieno beneficio pensionem, v. g. quia bene meritus est de Ecclesia, vel quia is, aut ejus consanguinei servitium aliquod vel obsequium præstiterunt, in cujus obsequii gratitudinem pensio conceditur, Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 2. n. 1. Azor. p. 2. l. 7. c. 21. q. 6. Paris. l. 6. q. 2. à n. 7. quin etiam ibid. n. 130. ex Paul. Rom. tr. de pens. q. 1. n. 1. causarum illarum impulsivam comprehensarum sub causa lucrativa quatuor enumerat: nempe literaturam, sive quia quis literatus est, seu studiis vacat; hospitalitatem, seu quia quis hospitalitatem exercet: præmium & amorem, additque in usu esse has, morum & vitæ honestatem, aliisque laudabilia.

2. Respondeo ad secundum: Causa propriè finalis in utraque illa causa impulsiva semper est unica, nempe alimentorum suppeditatio. Lott. cit. n. 46. Card. de Luc. de pens. d. 19. n. 11. ubi pensio reservata seu assignata dicitur pensionarii alimentis, quorum naturam habere dicitur, &

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

quorum jure regulatur. Quotiescunque enim Papa providet alicui sub reservatione pensionis, sive ex causa simplicis resignationis, sive ex causa cessionis jurium pro concordia, aut simpliciter pensionem reservat, tam in supplicatione quàm in proemio literarum inserit clausulam expressivam causæ hujus alimentorum. Lott. n. 47. nam in casu cessionis seu resignationis, etiam ex concordia, hæc clausula concipitur per hæc verba: *ne ex cessione tua hujusmodi nimium patiaris detrimentum, &c.* & cum ex natura subjæctæ materiæ id referatur ad pensionem clerici dimittentis beneficium vel jus in eo, præferret intentionem Papæ eam reservandi in causam alimentorum, ut Gabriel cons. 187. n. 11. l. 2. Lott. cit. n. 47. Paris. cit. q. 2. n. 11. In alio verò casu simplicis reservationis, cum vacat, vel providetur beneficium, inseritur hæc clausula: *ut commodius, vel ut decentius sustentari valeas, &c.* Paris. n. 8. Lott. n. 50. Et quidquid sit de hac clausula inserta legatis vel aliis privatorum dispositionibus, in hac materia pensionis adjecta in supplicatione, & in literis Apostolicis causam alimentorum necessariò infert. Lott. cit. n. 50. citans Gig. de pens. q. 51. n. 20. & Rotam decis. 99. n. 1. p. 1. recent. unde jam concludit Lott. n. 51. quidquid sit in aliis anomalis pensionibus, in pensione, de qua hic, non cadere distinctionem, an reservata ex causa alimentorum, vel secus; cum hæc causa alimentorum vi dictarum clausularum semper sit implicita, quantumcunque non facta mentio expressa de alimentis; citatque pro hoc Riminald. cons. 298. n. 11. & 13. idque præcipuè, cum gratia pensionis facta est clerico, ut Gabriel cons. 191. n. 9. l. 2. apud eund. Lott. loc. cit. atque ita causa pensionis semper est pia; cum causa alimentorum dicatur pia. Paris. cit. q. 2. n. 9. citans Gig. de pens. q. 96. De cetero, num sine causâ validè, etiam à Papa, reservetur pensio, dicitur infra.

Questio 439. An pensio sit quid spirituale?

Respondeo primò: Supponendo, quæstionem præcedere non de pensione, quæ datur in titulum beneficii, nempe quando certa pensio extrahitur ex pingui beneficio, ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum; sed de pensione, quæ simpliciter constituitur ad tempus super fructibus beneficii, & assignatur alicui auctoritate Superioris. Hoc supposito,

2. Respondeo secundò: AA. planè non convenire in eo, num pensio ista sit quid spirituale. Utriusque sententiæ fautorum fundamenta & ferè verba proponam. Primò Garc. p. 1. c. 5. n. 8. tradit, pensionem illam (subintelligendum videtur: etiam si de cetero constituitur super fructibus beneficii alicujus) quæ titulo seculari & uti laico assignatur in stipendium pro servitio temporali, puta, pro patrocínio, pro pulsandis campanis, vel aliis pro remuneracione laborum esse omnino profanam; pro quo citat Gig. de pens. q. 67. n. 2. Duaren. de benef. l. 6. c. 4. Mand. ad reg. 19. cancell. q. 11. n. 2. Pensionem verò illam, quæ hodie est in usu, nempe quæ loco beneficii assignatur (intellige absque eo, quòd ipsa sit, aut inducat rationem beneficii, aliud enim est assignari illam tanquam beneficium, & aliud succedere illam in locum, seu loco beneficii) ut commodius quis sustentari valeat, vel ex causa resignationis, ne ex ea nimium dispendium patiat (quam proinde Mandos. loc. cit. malè vocat illam, quæ datur in

titulum

titulum; de pensione enim data in titulum beneficii, eam esse quid spirituale, non dubitatur ab AA. opposita sententia, ut videtur esse apud Lessl. de iust. l. 2. c. 55. n. 114.) non esse quid merè temporale, sed potius esse spirituale aut spirituali annexam, dependenter seu consequenter imitari beneficii asserit Garc. loc. cit. n. 10. eò quod, sicut beneficium, prærequirit & præsupponat clericatum, & ideo dicatur spiritualis seu spirituali annexum dependenter. Insuper, ut Garc. n. 17. quia ex Constitut. Pij V. obligatur pensionarius ad recitandum officium B. Virginis, exinde etiam dicitur pensio annexa spirituali hac ratione, quia ut Nav. de restitut. l. 2. c. 2. n. 200. jam datur propter officium sicut beneficium; adeoque post hanc constitutionem, ut Henric. in sum. l. 13. c. 13. §. 2. jam pensio datur titulo Ecclesiastico. Pro hac sententia Garc. n. 18. citat Navar. in man. c. 21. n. 111. & conf. 63. n. 59. de simon. Vegam in respons. casuam. cas. 37. Eman. Rodriq. in sum. to. 2. c. 21. n. 7. & 8. Vivald. in append. ad candelab. aureum. c. 1. n. 33. Redom. & Rotam in Britonoriens. commend. 12. Decemb. 1588. Ac denique n. 20. hinc infert Garc. citatis pro se quamplurimis pensionem istam non posse pecuniã redimi, nec pretio transferri sine simonia, si id fiat sine auctoritate Papæ. Idem cum Garc. tenet Paris. l. 6. q. 4. n. 54. ubi ait: hodie Rota tenet, pensionem non esse quid profanum, sed spirituali annexum.

3. Contrarium, nimirum pensionem non esse quid spirituale, tenent Gonz. ad reg. 8. gl. 5. §. 5. n. 25. ubi expressè de illa pensione ait: Pensio est quoddam jus temporale separatum formaliter, & per se distinctum ab ipso beneficio. Card. Luc. de pens. d. 63. n. 7. ubi inquit: Pensio non tangit spiritualitatem beneficii, neque in eo aliquod jus in re, aut ad rem tribuit, sed solum percipit temporalitatem fructuum: & d. 78. n. 10. ubi: Pensio est quid temporale, non autem spirituale, utpote super fructibus, non autem super Ecclesia rectoria vel administratione, & consequenter de ejus natura etiam laici sunt capaces; & quamvis clericatus sit necessarius, adeo, ut eo cessante cesset pensio; id tamen provenit ex stylo Curie non reservandi pensiones, nisi pro clerico. &c. In idem inclinat Azor p. 2. l. 8. c. 5. q. 6. ubi ait: Communis est omnium juris canonici interpretum sententia, pensionem non esse jus aliquod spirituale, aut rei spirituali annexum, sed commodum quoddam temporale, seu jus quoddam profanum per se à beneficio distinctum & sejunctum, eò quod beneficium Ecclesiasticum non sit, nec conferatur jure & ratione ministerii spiritualis, sed in vita subsidium: & certè pensionem rem esse profanam, sapius in Rota judicatum fuisse, testatur Gamb. de offic. Leg. l. 6. n. 633. sic etiam esse jus quoddam temporale formale à beneficio per se separatum, dicitur in decis. 425. p. 1. recent. Idem docent Anchar. Card. Imol. in clem. 1. de suppl. negl. prolat. Ità quoque Gig. de pens. q. 7. n. 2. q. 16. n. 1. q. 99. n. 7. ubi allegat Bald. Felin. & alios idem sentientes. At verò pensionem non esse rem seu jus profanum, sepe hoc nostro tempore responsum esse in Rota, tradit Paris. l. 6. q. 4. n. 54. Item esse jus rei spirituali annexum ut consequens, ait Nav. to. 1. conf. 52. de preb. Non esse rem profanam, sentit etiam Gamb. loc. cit. n. 54. Sunt quoque pensioni multa cum alio quovis jure rei spirituali annexo communia. Ego tamen, ut valde probabile judico, pensionem jus esse simpliciter non sacrum, hoc est, non convenire clerico, cui datur ob officium & ministerium sacrum, quoniam datur ut alimentum, & in subsidium vita, non ratione alicujus spiritualis

ministerii; quia tamen est portio quadam ex beneficii fructibus derivata, ideo voluerunt Pontifices, ac usus ac consuetudo recepit, ut non datur nisi clericis, nec absque Papa auctoritate conferatur, redimatur, aut transferatur, & ut per matrimonium extinguatur, & ut ex ea solvatur annata; denique ut habeat multa cum beneficio communia, & propterea si quis contendit, pensionem, que datur alicui, quia clericus est, esse jus rei spirituali annexum ut consequens, valde probabiliter loquitur; imò nunc hac sententia videtur communi consensu recepta, & meo iudicio vera. Ità verbatenus Azor, quem vides, dum per ultima verba inclinat potius in spiritualitatem pensionis, vim omnem facere in id clericis ut clericis, seu quia clericus est, Omnium expressius pro temporalitate pensionis stat Lotr. l. 1. q. 44. n. 15. ubi ait: quod pensio in substantia & quò ad effectum, ut ipsa ab initio debita transeat ad hæredes, reputetur quid merè profanum, reguleturque secundum terminos usus fructus in rebus profanis; citat pro hoc G. de pens. conf. 4. n. 4. & Rotam in Aquilegensi fructuum. 14. Jun. 1599. Item l. 1. q. 42. n. 37. dicens, pensiones propius accedere ad contractus profanos, quam reliqua Ecclesiastica; pro quo citat Gomef. ad reg. de infirm. q. 16. circa finem. Et fufius l. 3. q. 29. à n. 76. ex fundamento id resolvens, dum ait: Dum agitur de crimine simoniae, supponendum necessario, subjectum pacti seu pactationis nullum aliud esse, quam rem spirituale, aut spirituali annexam. Difficultas autem est in eo, quid in hac materia dicatur spirituali annexum. Et scribentes in c. questum de rer. permitt. id intelligunt de connectione, quæ inseparabilitatem inducit, adeo ut pro constituenda hujusmodi annexitate in re illa, quæ de per se estimatur temporalis, contemplerur simplex jus incorporale, ad effectum, ut possit permitti rei spirituali, quæ & ipsa incorporalis. Tale est jus patronatus, cum in eo datur ista inseparabilis connexio hujus juris cum jure spirituali ipsius tituli beneficii, & hinc circa jus patronatus committitur simonia, circa alia autem, in quibus non datur ista annexio, sed duntaxat quadam contiguitas, sive adhesio, etiam licet incorporalia, simonia non committitur, cujusmodi est pensio; nam illa est quidem jus incorporale, ac minime annexum beneficio annexione inseparabili, & unius entis constitutiva; ad hunc enim effectum necesse est jus illud spirituale subijci tanquam materiam alteri juri incorporali vel formæ, quæ in ea vivat, ut probat D. Tho. 2. 2. q. 100. a. 1. ad 6. uti contingit in jure patronatus; illi enim subijcitur beneficium, quod est jus spirituale, in quo vivat, & quo destructo quoque destruitur. Quod minime trahendum ad pensionem, cujus subjectum non est beneficium seu titulus beneficii, ut malè existimavit Navar. in man. c. 23. n. 111. & conf. 60. n. 1. de simon. unde & intulit, committi circa pensiones simoniam, cujus sententiam probârunt aliqui apud Paris. l. 6. q. 4. n. 54. & Garc. p. 1. c. 5. n. 19. maxime nixi auctoritate Rotæ Britonoriens. commende 12. Decemb. 1588. Verius enim est, nullum aliud esse subjectum pensionis, quam fructus beneficii, pro ut sunt distincti & separati ab ipso beneficio (ut idem Lotr. l. 1. q. 39. à n. 37.) & per consequens in mera temporalitate consistere absque ulla spiritualitate, cum, utrunque reputetur onus reale, subjectum illius oneris non sit ipsum beneficium (ut idem Lotr. cit. q. 39. n. 73.) unde adhæret quidem rei spiri-

spirituali, sed non dicitur ei annexa inseparabiliter; tamen enim titulus beneficalis extrinquetur per suppressionem vel unionem, adhuc pensio integra remanebit, non secus ac vice versa extincta pensione non extinguatur beneficium. Quapropter, ut Lott. n. 88, citans pro hoc Rebuff. *tr. de paris. posses. n. 132. Cig. de pens. q. 1. n. 1. & q. 21. ad initium. & q. 99. n. 6. & 7. &c.* si in eatur pactum super pensione jam reservata, nec tangatur beneficium, pactio non erit simoniaca, praterquam si pensio esset concessa in titulum beneficii, ut distinguit n. 89. cum Bursat. *conf. 178. n. 28. & Less. de just. l. 2. c. 55. n. 114.* Constituire vero spiritualitatem in pensione ex eo, quia reservetur clericis, & his imponatur obligatio recitandi officium B. Virginis; Lott. n. 90. dicit esse meram vanitatem; cum jus spirituale longe aliter aestimetur: ut se ostendisse ait, l. 1. q. 9. n. 5. & precipue n. 14. siquidem nec onus psallendi in choro causat spirituale aliquod jus, nisi sit canonicè institutum, ut tale esse debeat. Neque prabenda, quæ pro istiusmodi munere præstando assignatur, reputatur spiritualis, quo minus sit expers simoniæ; ut Lott. n. 91. Porro ad illud, quod Rebuff. *loc. cit. n. 13.* subdit, pensionem esse connexam cum beneficio, sicut jus patronatus, ac propterea non posse vendi, respondet Lott. n. 95. eum loqui de annexione coheræiva, & in ordine ad nullitatem actus venditionis, non autem in ordine ad crimen simoniæ. Præinde se mirari ait, n. 92. qualiter sic ex simplice auctoritate Rebuffii & Probi contrarium pronunciarit Rota in dicta Britonoriens. *commenda.* Ac denique ad illud, quod censet Mand. *de signat. grat. in. de extinct. pens.* posse fieri hanc extinctionem auctoritate Papæ, quia illa excludat omnem labem simoniæ; ait Lott. n. 96. illam quidem auctoritatem esse necessariam ad hanc extinctionem; non tamen pro abstergenda labe simoniæ, nisi eatenus, quatenus processerit pensio ex causa resignationis vel alia, ex qua possit argui pactio circa ipsum beneficium cedendum; & ita intelligendos omnes illos, qui nimis effuso sermone pronunciarunt, redimentem pensionem sine auctoritate Papæ committere simoniæ. De quo vide plura infra, ubi de redemptione pensionis.

Quæstio 440. An pensio Ecclesiastica sit verè ac propriè beneficium?

Respondeo primò: ea, quæ verè datur in titulum, dum nimirum, ut dictum, certa pensio extrahitur ex pingui beneficio, ut deinceps sit beneficium, propriè ut beneficium, & beneficii appellatione venit, nec refert, quod pensio appelletur, quia non est vis in nomine. Azor p. 2. l. 8. c. 5. q. 5. Garc. p. 1. c. 2. n. 4. citans Redoan. *de simon. p. 2. c. 14. n. 18.* Covar. *pract. 99. c. 36. n. 10.* Navar. *conf. 11. de restitut. in fine.* Suar. *to. 5. de cens. d. 15. f. 1. n. 7.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. §. 5. &c.*

2. Respondeo secundò: Ea, quæ ex fructibus assignatur alicui ob ministerium temporale, quod præstat Ecclesiæ seu clericis, v. g. quia curam habet pulsandi campanas, vel docendi pueros Grammaticam, vel cantum Ecclesiasticum, vel obeundi munus Advocati vel Procuratoris, nullatenus est verè beneficium, dum nequidem statum clericalem in pensionario requirit. Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 1. n. 3.* Barbof. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 16.* Garc. *loc. cit. n. 18. in fine.* contra Vegam *in respons. cas. cas. 37.* citatum ab eod. Garc.

3. Respondeo tertio: Ea pensio, quæ conceditur loco beneficii, seu quæ datur alicui clerico ob beneficium ab eo simpliciter, vel in favorem resignatum, vel cum altero beneficio tenuiore permutatum, vel ob litem & controversiam renuntiata vel omisam, ne nimium dispendium patiat, vel etiam, quæ reservatur clerico simpliciter ex alieno beneficio, ut inde commodius sustentetur, talis inquam pensio (et si regulatur jure beneficiorum, C. Luc. *de pens. d. 49. n. 4. & d. 42. n. 3.* sintque multa illi cum beneficio similia, puta, quòd non detur laico, non constituitur, nec transferatur, nisi auctoritate Papæ, Lott. l. 1. q. 37. n. 17.) non est verè ac propriè beneficium. Lott. *cit. num. 17.* item *ibid. num. 1.* dicens, materiam pensionis nihil commune habere cum beneficio, & n. 14. dicens, pensionis Ecclesiasticæ materiam non pertinere ad materiam beneficalem. Azor p. 2. l. 8. q. 5. n. 4. dicens esse communem omnium DD. sententiam, pensionem minime contineri appellatione beneficii Ecclesiastici. & l. 3. c. 5. q. 2. ubi: communi omnium consensu receptum est, annuam pensionem Ecclesiasticam non esse beneficium, citat pro hoc Abb. & Felin. *in c. ad audientiam. de rescrip. Selv. de benef. p. 1. q. 3. n. 10.* Gomez. *ad reg. de infirm. q. 16.* Mandos. *ibid. q. 11.* Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 1. n. 4.* citans Toler. *in sum. l. 5. c. 82. n. 2.* Item Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. §. 5. n. 1.* citans Hojed. *de incompat. p. 2. c. 7. n. 4.* Rebuff. *tr. de nominat. n. 39. &c.* ac subdens n. 3. idem procedere, si ve pensio detur in titulum, ut communiter fieri solet, quando reservatur super fructibus beneficii in favorem alicujus clerici ad vitam illius (per quæ verba satis indicat, se per dationem in titulum non intelligere ipsum titulum beneficalem, seu erectionem illius in titulum) si ve detur in stipendium, puta, pro patrocínio præstando, pro negotiis sollicitandis, &c. Item hanc negativam tenent Paris. *de resign. l. 2. q. 15. n. 11.* ubi: pensio non sapit titulum beneficalem, nec est beneficium Ecclesiasticum. & l. 11. q. 4. n. 31. Garc. *loc. cit. n. 6.* citans præter citatos ab eo pro respons. l. ad hanc q. Quintadv. *Ecclesiastic. l. 1. c. 3. n. 13.* Coraf. *de benef. p. 1. c. 4. n. 1.* quin & expressè Garc. p. 1. c. 5. n. 48. ait, quòd etiam si pensio sit quid spirituale, adhuc tamen non sit verè ac propriè beneficium, nec veniat nomine beneficii. Item Barbof. *juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 52.* dicens: pensionem istam à beneficio differre non solum nomine, sed etiam naturâ, quin & effectu; ac n. 8. citans pro hoc Filliuc. *de statu cleric. tr. 42. de pens. c. 1. n. 8.* Ugol. *de off. Ep. c. 26. §. 14.* Riccium, &c. quamvis idem Barbof. *ibid. n. 16.* dicat sententiam affirmativam, quòd pensio sit beneficium, intelligi seu procedere, de pensionibus, quæ dantur in titulum clericis, scilicet, ut commodius sustentari valeant, vel ex causa resignationis, ne ex ea nimium detrimentum patiantur. Contrariam sententiam tenentibus Gamb. *de off. leg. l. 6. n. 309.* Paul. Rom. *de pens. c. 6. n. 34.* Barbatià *in c. ad audientiam. de rescrip. apud Castrop. loc. cit. n. 3.*

4. Ratio responsionis nostræ desumitur primò ex c. *quamvis. de præb. n. 6.* ubi dicitur: non in pensione, sed in beneficio tantum volumus providere, &c. adeoque pensionem & beneficium contra distinguit hic textus. Azor, Castrop. *ll. cit.* Item ex Trident. *sess. 21. c. 2.* ubi postquam statuisse, ut nemo clericus secularis promoveatur ad ordines, nisi qui prius consecutus beneficium Ecclesiasticum